

Melléklet

az „UDVARHELYI HIRADÓ“

1900. 16. sz.-hoz.

HUSVÉT.

Melléklet

az „UDVARHELYI HIRADÓ“

1900. 16. sz.-hoz.

Feltámadott . . .

*Kétségben vergődött a lelkem,
Mögöttem bűn leselkedett,
Elöttem semmi, örök semmi,
Én Istenem, hová leszek? . . .
Mikor jutok ki az örvényből,
Megtérhetek e valaha,
Ki fog derülni még fölöttem,
Vagy elveszít az éjszaka? . . .*

*S a tárva nyitott templom-ajtón
Ki hallatszott az orgona,
Bent szenvedésről szólt az ének:
Az élet utján Golgotha,
Szenvedve, küzdve, sirva járjuk
De pörbe szállunk nem szabad,
Nem elbukás, de megjobbulás
Mi dolgunk a kereszt alatt.*

*Mert élt valaki réges régen,
Ki egy világért szenvedett —
S a melynek üdvéért vitt harcot,
A néptől megfeszítettet;
De hogy hitét el nem veszíté
És végig tiszta maradott,
Nem győzött rajt' a sir hatalma,
Hozsánna közt feltámadott . . .*

A fekete fátyol.

— Mit akarsz?

— Igéretedre akarok emlékeztetni! Három hónap mult el. Elég régóta várok.

Szélroham süvöltött be a kandallóba, az izzó szikrák susterregve röpködnek fel és a fellobanó láng bágyadt fénye pillanatnyi világosságot vetett a komor szobába.

— És ha nem akarok? — mormogott némi szünet után Schulten báró.

— Kényszerítlek: — válaszolt a nagy szőke hölgy, ki mereven állva mint egy kőszobor, állott a székeben összegörnyedt fiatalember előtt. — Kényszerítlek! Megígérted és a határidő letelt. Elvárom, hogy nem akarsz velem szemben gazember lenni.

A férfi felszisszent.

— De nem vagyok rá képes, érted, nem vagyok rá képes! És miért kapaszkodsz éppen én belém? Miért? Hát egész életemre szerencsétlen legyek amiatt, mert egy örült pillanatban oly ígéretet tettem neked, mit nem vagyok képes megtartani.

— Szabadon rendelkezél magaddal, — hangzott a válasz keményen, hajthatatlanul.

Schulten felugrott.

— Asszony, hát nincs lelked? Hányszor mondtam neked, hogy nem szeretlek, miért akarod hát, hogy elvegyelek? Hogy mind a ketten szerencsétlenek legyünk? Nézd csak, hiszen tulajdonképpen semmi kötelezettségem sincs irányodban. Másnak szívét birtad, mielőtt engem ösmertél és elhagytad őt, hogy engem kövess. Gondoskodtam rólad és ezentul is gondoskodni fogok. Adok neked, a mit csak kívánsz. De egész élethossziglan nem köthetem magam hozzád.

Székébe süllyedt és kezeit homlokához szoritotta. A nő hozzá ment és vállára tette kezét.

— Szegény barátom, ez maradt tehát vissza abból az eget ostromló szerelemből, a nagy ígéretekből, a melyekkel oly sokáig csalogattál! Igazán sajnálalak!

Utolsó szavai kimondhatatlan keserűen hangzottak.

— Csak azt az egyet mond meg, — fordult ismét hozzá — miért hitegetted oly sokáig? Ha előbb megmondod az igazat, mindkettőnknek jobb lett volna.

— Mert gyáva voltam és azt hittem, hogy a teljesített köteletség tudata megnyugtat. De hiába ámtottam önmagammat. A mi bennünket összehozott, a vak szenvedély rohama volt, nem volt igazi szerelem.

— A te részedről igen, — válaszolt keserűen a nő. — Ugy-e nem is szeretted soha?

Schulten elfordult és hallgatott.

— Eleget tudok már! — szólt remegő hangon a nő. Jól van, legyen a te akaratod szerint. Visszadom ígéretedet. De ezzel a halálba kergetsz engem! Te ösmersz, tudod hogy megtartom a mit ígérek. Holnapig várok határozatodra. Inkább a halált választom, mint a szégyent!

— Márta, — kiáltott fel Schulten, — ezt nem szabad megtenned! A botrány . . .

— Ugy-e, a botrány! A botrány! — és keserű gunynyal felnevetett. De ettől az egytől már nem tudlak megkimélni! Szegény ember!

Néma csend következett, melyet a nő szakított félbe.

— Szabad választásod van! Végy nőül, add nekem nevedet! És még egyet! — folytatta és közelebb hajolt füléhez, nem sokáig leszek már utadban. Azt álmodtam, hogy fekete fátyolban mentem veled a templomba. Ez halált jelent.

A halvány férfi összerézzenet.

— Ily kilátással csak megteheded! Akarsz-e hát nőül venni? — kérdé metsző gunynyal. — Hiszen nemsokára ugyis megszabadulsz tőlem . . . Vagy megölöm magam és ekkor botrányt akasztok a nyakadba, vagy feleséged leszek, de csakhamar helyet engedek a másíknak.

A leány kezét nyújtotta az ifju felé. Aczélkemény kék szemei hideg kegyetlenséggel meredtek rá. Schulten összeborzadt.

— Márta, te ördög vagy! Csodállak, de vigyázz, nehogy kétségbeesésemben igent mondjak!

— Mondj igent, — kaczagott a nő. — Minket ugyanis az ördög ad össze!

És erősen megszorította a férfi lázban égő kezét.

Aztán elsielt. Az ajtóból visszatekintett és kitörő szenvedéllyel rebegte:

— Mennyire szeretlek! . . .

*

— Istenem . . . sohajtott Schulten. Valami kimondhatatlan érzés fojtogatta torkát, legyőzhetetlen félelem sebes dobogásra készítette szívét. A borzasztó szerződés melyet e pillanatban e kegyetlen nővel kötött, minden izében megremegette őt. Borzadva tekintett maga körül. A nő már tova járt. Sötét redőkben aláhulló függöny takarta el az ajtót szemei elől. A kandalló tüze kialvóban volt és kísérteties világosságot vetett a szobába.

. . . A fekete fátyol halált jelent! Igazat beszélt ez az asszony? Schulten erősen behunyta szemeit, hogy semmit se lásson. Egész valójában megrendült. Ifjúkori könnyelműséget követett el, jóvá akart tenni mindent, új életet akart kezdeni, de ez a nő utjában állott és félelmes erőszakkal ragaszkodott hozzá. Nem akarta őt hatalmából kibocsátani . . . Senki sem ítélné el, ha félrelökné utjából. Semmi emberi törvény se kényszerítheti arra, hogy fiatal életét egy nőnek feláldozza, mint tapasztalatlan ifjut elbódította és most kegyetlen daczból, vagy szeszélyből nem akar róla lemondani. De most már mindennek vége! Megígérte, hogy elveszi. És hogy ezt a nő halálára való kilátással tette meg . . . ez megbélyegzi őt saját maga előtt.

. . . És aztán hátha a nő sejtelve nem teljesedik be, ha hosszú évekig, talán életfogytiglan hozzá lesz lánczolva? De mégsem! E nő álmai és sejtelvei még mindig megvalósultak, — bizonyára beteljesülnek halálsejtelvei is . . .

Gondolatai mindinkább összezavarodtak. A jövő képe, bármelyiket tekintette is a kettő közül, ólom-

Egy élőről s egy halottról.

— Irta: Benedek Elek. —

Áll még a ház, a régi udvarház a dombtetőn, aljában robog el a vasut s úgy tetszik nekem, az oszlop mellől fehér kendőt lobogtat egy kicsi puha kéz. És hallom hangodat, a megindulástól reszketőt, Margit, első szerelmem! Hallom a bucsusót: isten veled, isten veled. Hallom azt is, amit nem mondasz, csak végig reszket lelkeden: feledj engem, szerelmes bohó te, mi nem lehetünk egymásé soha! Soha, soha. Látom a könyvet szép fekete szemedben! a szegény ifjunak szól e köny, kinek szerelmét megmosolyogják az öregek, nem érti, nem szánja senki, egyedül te! Ki vesz komolyan egy szerelmes diákot! A jelene egy nagy semmi, a jövője találos kérdés: a legbölcsebb ember is hiába töri a fejét, adós marad a megfejtésével.

Áll még a ház, a régi udvarház, de lakója nincs. Az oszlópról lehullott a vakolat s fehér kendő nem lobog felém. A ház dalos madara elröpült — hová, merre, nekem mindig volt. Elröpült. Hát az a két fehér galamb hová lett? Egymáshoz simulva édesen, szerelmesen, hányszor néztük, mint keringenek egymás körül, gyöngéden össze-összeütközve, szétrébbelve, aztán egy hosszú, hosszú keringés után leszállottak a galambház födelére, ottan bugtak, burukkoltak, minket szerelemre tanítottak. Vagy ők tanultak tőlünk szeretni? Mi legalább azt hittük akkor, hogy ők tanulnak tőlünk szerelmet. Hogy van

a mi szívünkben „dal, szerelem, bánat — több, mint a nagy világ, minden galambjának“.

Margit, édes Margit, de bohók voltunk mindkettőn. Hányszor mosolyogtam azóta magamon és hányszor mosolyoghatott maga én rajtam — nem, nem mi tanítottuk a galambokat, mi tanultunk tőlük, de keveset, nagyon keveset. Két ébredő szív: ez volt a mi szívünk, névtelen vágyakkal telt szív, mely megdobban az első kézfogásra, megejtí az első szempár s ösztöne hajtja valamire, minek szerelem a neve. Tudom, bizonyosan tudom, hogy ha azon a májusi reggelen egy más leány toppan elém, akinek haja nem fekete, mint a magáé, de szőke, az a leány dobogtatja meg szívemet s óh, akkor is lett volna két fehér galamb, ki szeretni tanít! Nem, ugy-e nem haragszik e vallomásért? Az a szőke leány éppugy lobogtatja felém a fehér kendőt s épp úgy férjhez megy máshoz, egy férfihoz, egy más emberhez, kinek más a szerelem, Margit, ugy-e más? Erő, lángoló szenvedelem, perzselő tűz a szerelemben, mindent eléget, mit utjában talál — az első szerelemnek csak a hamuja marad, aztán azt is egyszerre csak fölkapja a szél, nem marad belőle más, csak a mosolygó emlékezés a magányos órákban, mikor minden, de minden eszünkbe jut, még az első szerelem is!

Ah, hogy repül az idő, Margit! Mi történt magával? Szemének ragyogása hová lett? Sugár alakja megtelt egy kicsit, de mintha nem volna oly magas, mint akkor, husz év előtt, Emlékszik-e, azon a májusi reggelen, az első pillanatban, mikor még szóra sem nyílt ajkunk, ismertük már egymást s

most maga oly idegenül, hitetlenül néz rám és én is magára. Mit számol rajtam futó tekintete? A barázdákat arczomon, az ősz hajszálakat fejemen? Azt, azt ne tagadja. — És maga? — Én nem számolok semmit, édes Margit. Csak nézem magát, keresem a régit s nem találok. Megvénültünk, édes Margit, meg. Mennyi gyerek maga körül s mily nagyok! Nézze ezt a fiut: ennek már volt májusi reggele, ez már tanult szeretni két fehér galambtól. Azt hiszi, tudja már, mi a szerelem, mint ahogy hittem én akkor. Szegény fiu! Mi vár még reá!

Nézem magát, Margit s nézem az urát. Ó, ugy látom, igen derék ember, ámbátor egy kissé nagyon rusztikus és kevesebbet is panaszkodhatnék a rossz termés miatt. Istenem, Margit, hát így telt el husz esztendő a maga életéből? Jó termés, rossz termés, megint jó termés, megint rossz termés, aztán egyszer fiu, másszor leány, míg megtelik a ház gyermekkel, gonddal. A férj hizik, a gyerekek kamaszodnak, maga meg minden esztendővel kisebb, kisebb, az arcán a ránczok szaporodnak és látom, most már látom, hogy sohasem tudta, mi a szerelem, az igazi szerelem. A bohó, szerelmes diák elutazott, aztán jött egy férfi, aki szerette magát a maga módja szerint, de a szíve nem lángolt soha, édes titkos epekedés nem emésztette soha s bár karja erős, de olyan erős, hogy halálra roppanthatna egy gyöngye derekat, de nem ölelte át magát soha, soha, *ugy* nem soha! Ugy ahogy a gyöngébb karu, de erős szerelmű férfiak szoktak.

Margit, maga olvas az én szememben, kiolvassa onnét gondolataimat. Látom, köny csillog meg sze-

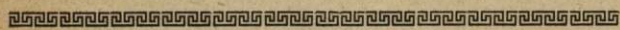
súlyként nehezedett lelkiismeretére. Az egyik a halállal való nemtelen játék, a másik egy gyűlölettel, haraggal és kétségbeeséssel megmérgezett élet... Melyiket válassza? Melyiket?...

Összekulcsolta kezét. Imádkozni akart, de nem birt. Szíve szakadásig tele volt bánattal, keserűséggel, kétségbeeséssel. Halálos félelem szállotta meg rémképek tüntek fel szemei előtt. Egyszerre az ajtó függőnye meglebbent és kitárt karokkal rémes fekete árnyék közeledett feléje. Schulten fölugrott és az ablakhoz rohant. Pillanat alatt fölszakította az ablakot...

— Ne bánts... ne bánts... iszonyu! — kiáltott örült rettegéssel és leugrott... Összetört testtel terült el a kövezeten.

*

A viaszgyertyák kísérteties világosságot vetettek a ravatalon fekvő halott rettegéstől eltorzult arcára. Mellette egy magas szőke nő virrasztott. Fekete fátyolát a halottra terítette szemfedő gyanánt és görcsösen fölzogott.

Mariska.

I.

*Egy álom volt mi még a földön
Tündéregékből megmaradt, —
Én szőttem azt hőbortos szívvel
Pár édes, kinos év alatt.*

*Egy álom volt bűbajos, fényes
S most lepkeszárnyon tovaszáll,
Mi itt marad az omló könnyem
S négy-öt fakult ibolyaszál.*

II.

*Fényben uszó, pompázó virágot
Szivem felé nem tűzök fel én,
Hadd legyen a nyúló szírom másé
Csak egy pár elhervadt az enyém.*

*De cserébe árnyas völgy oldalról
Összegyűjtök minden ibolyát:
Illatozzák be még szerelemmel
Azt a fehér kis leányszobát.*

III.

*Mert úgy lehet, hogy nemsokára
Fehér mirtusz lesz a virágja;
Fehér mirtusz és sűrű fátyol
Ugy bucsuzik a leányvilágtól.*

*Hogy az irigység meg ne szálljon,
Nekem is lesz épp oly virágom,
Sűrű fátyol is két szememre
Halottas ágyra úgy fekszem le.*

mében s e pillanatban mintha megszépülne, mintha ott látnám újra az oszlop mellett, lobogtatván a fehér kendőt...

Tehát — bucsuzunk.

— Csókolom a kezét.

— Már megy? Maradjon még.

— Innét egy tapodtat sem! harsog a házigazda. Itt ebédelsz.

— Mennem kell. Még ma haza utazom.

Nem mentem haza, de mentem a temetőbe. Az élő után a halotthoz. Akinek — Margit volt a neve s akit talán azért szerertem meg, mert Margit volt a neve. Arany a haja, kék a szeme, tengerkék s mindig mosolygott ez a szem. Talán akkor is, mikor bucsut vett ettől a szép, neki nagyon szép világtól. Még sajgott a szívem, mikor először láttam s im, annak a kék szemnek mosolygása meggyógyított. És vitattam erősen, hogy ez az első szerelmem, az igazi, ez. Szőke Margitéknak is volt két fehér galambja, azok is kerengtek egymás körül, aztán le-leszállottak a galambház fölére, ottan bugtak, burukkoltak, de engem szerelemre nem tanítottak: most már hittem, erősen hittem, hogy tudom, mi a szerelem.

Ó, szép szőke Margit, érzed-e, hogy itt vagyok? Hoztam egy égő piros rózsát... te úgy szeretted azt! A te hajad aranyában ha láttam ezt az égő virágot, akkor, hát akkor — csókoltam a hajadat, a virágot s most im, hogy itt állok sirod mellett, érzem, újra érzem hajadnak s annak a rózsának az illatát. Nem ezét, nem, amelyet a fekete haju Margit adott a bucsuzáskor. Más volt annak az illata, más! Mennyire szerethetted téged az Isten, hogy elküldötte éretted angyalait. Meghaltál, mikor szived tele volt

IV.

*Ha nem talállok meghalni midőn
Édes ajka az igent rebegi;
Hogy szőhessen tovább az álmokat
Szép gyermekem azt csak megengedi.*

*Tavasz jöttén lantom tépett hurján
Fel-fel esendül turbékolva a rim,
A hangulat az megmaradt a régi
Egyszerűen megváltozik a czim.*

Kerekes Andor.

Az árva.

— Irta: Sípulus. —

I.

Olyan különös szerkezetű agyvelőm van, hogy születésem percétől kezdve életem minden pillanatára emlékezem. Az ilyen szerkezetű agyvelőnek az orvosi tudományban külön neve van, hogy mi, arra nem emlékezem. Születtem nyáron, fényes nappal, egyszerű szobában, melynek két ablaka volt. Ezt konstatálván, elaludtam. Mikor felébredtem, még nyár volt, de a nappal már elmúlt. Hiába kérestem az egyszerű szobát és a két ablakot. Sötét éj volt és én egy kapu alatt hevertem. Kissé különösnek találtam, hogy egy ujszülött csemétét csak így magányosan, éjjel a kapu alá tegyenek, de még nem ismertem a föld berendezését és azt hittem, hogy ez így szokás. Éhes lévén, visitottam. Erre világosság támadt, megjelent egy égő lámpa és egy kihavadt vénasszony. Az utóbbi az előbbi fogta. A vénasszony jobban ismerte a föld berendezését, mint én és tudta, hogy ez így nem szokás, mert meglepettnek latszott és így kiáltott föl:

— Jézus Mária, egy kis pólyásbaba!

Ebből megtudtam, hogy kicsi, hogy pólyás és hogy baba vagyok. A Jézus Máriával csak később jöttem tisztába.

Az öreg asszony bevitt egy szobába, hol meleg tejet adtak. Jólakván, elaludtam és mikor fölébredtem, még mindig nyár volt és már megint nappal volt.

Egy nagy szobában taláram magamat, melyben tizenhat kis ágy ugyanannyi pólyásbaba volt. Egy darabig azt hittem, hogy a pólyásbabák kongresszusán vagyok, de csakhamar megtudtam, hogy ez a nagy szoba a lelenczházhoz tartozik. Mi tizenhatan pedig lelenczek vagyunk. Így hívják törökül a talált gyermekeket. Később rájöttem arra is, hogy a csinos babákat vagyis a csecse lelenczeket csecscenkeknek hívják.

II.

A lelenczházban nagyon jó dolgunk volt. Kevés sirásért igen jó kosztot kaptunk és szemlátomást gyarapodtunk. Egy nap leöntöttek vízzel és attól

szerelmemmel; meghaltál ajakadon annak a nevével, a kit szeretted; aki szeretted téged s akivel mégsem lettetek volna soha egymásé. Nem, bizonyosan nem. Te is, míg a bohó, szerelmes szívű ifju a világot járja, a létért való harcot harcolja, férjhez megy máshoz, egy férjhez, egy egész emberhez, kinek más a szerelme... erő, lángoló szenvedelem, perzselő tűz a szerelemben...

Ha úgy lett volna... De im, a fekete haju Margitét is férfi jött, egész ember, de mégsem az, nem, akiért a leányok titkon epednek, sovároknak. Ó, szőke Margit, a te urad is derék ember lett volna nyilván, de azok közül való, kik csak szokásból szeretnek, ám nem tudnának meghalni, ha kell, egy csókért! És lesz vala a te életed is jó és rosz terméses esztendő keveréke, nemesebb élvek szenvedelmek nélkül való. Kék szemednek mosolygása elmerül a titkon hullatott könyvek tengerében, aranyhajad, megfakul, nem tűznél rá égő piros rózsát, csak azért szakitnád le, hogy átadd nekem bucsuzáskor.

Porrá lettél, Margit s de jól van ez így! Én mégis csak a régi szőke haju Margitot látom. Hiába lettél porrá, kikelsz sirodból, előttem állasz úde szépségedben, fiatalágod teljes pompájában. Szemeimet kápráztatja arany hajad csillogása, szívemet dobogtatja kék szemednek mosolygása, te nem változtál: az vagy, ami voltál, most még szebb, ragyogóbb.

... Hadd tűzöm a hajadba ezt a rózsát. Így, így. De szép vagy!

... Aludjál, álmodjál, szőkehaju Margit.

kezdve Istvánnak hívtak, még pedig Kapu Istvánnak, ami logikus, mert kapu alatt találtak meg.

Később az árvaházba kerültem és itt siettek felvilágosítani, hogy se apám, se anyám, se cserepes tanyám nincs és pusztán a jó emberek könyörületességéből élek. Erre vonatkozólag nagyon szép kis verseket kellett betanulnunk, melyet karácsonykor selyem-bársonyba öltözött, gyémántoktól ragyogó urhölgyek előtt kellett szavalnunk, akik ezért ruhát, cipőt, czukrot, süteményt osztogattak ki közöttünk. Ilyenkor szépen ki voltunk mosdatva s azért a hölgyektől számtalan pusztit kaptunk. Végül, a hölgyek köré csoportosítva, mindnyájunkat lefényképeztek s a kép meg is jelent ez alatt a czim alatt: A jótékonyaság angyalai.

Elég szer a fejemhez vagdosták s azért — ismétlem — teljesen tisztában voltam azzal, hogy nincs ezen a világon egy szál rokonom se és mindent a gazdag nének jószívűségének köszönhetek.

Ebben a tudatban igen szerény és alázatos fiatalemberré növekedtem fel, ami pályámon hasznomra vált. Huszonhat éves koromban már volt a biztosító társaságnál tisztességes állásom, szép, kétszobás garson-lakásom, egy olasz gipszfigurám a kályhán, több olajnyomatu képem, egy hatszemélyre szóló feketekávés szervisem, szóval polgári jólétnek örvendtem — de rokonom még nem volt.

III.

1896. április 15-ikén valami hivatalos ügyben egy vidéki városba vetődtem. Ebéd után a kávéházban ittam valami rejtélyes feketekávét, mely sötétbarna volt és izre hasonlított a pattogatott kukoricához. Szembe velem egy ur egészen jóízűen szűr-csölgette ugyanazt a levét.

— Nem izlik? kérdé, miután látta, hogy keserves ábrázattal készülök hozzá.

— Nem.

— Ön bizonyosan pesti ember.

— Az vagyok.

— Igazán? — és közelebb húzta a széket.

Egy darabig vizsgaszemekkel mustrált, aztán megszólalt:

— Oly ismerősnek tetszik uraságod. Fogadni mernék, hogy már találkoztunk valahol.

— Lehet.

— Nem Szepesi Gáborhoz van szerencsém?

— Nem. Én Kapu István vagyok.

— A várgedei Kapuk közül?

— Nem, feleltem vontatottan — a budapesti Kapuk közül.

— De bizonyosan Várgederől szakadtatok oda? (Miért tegez ez az ember?)

— Lehet — feleltem egykedvűen.

— Szervusz, öregem. Tudd meg, hogy a feleségem anyai ágon Kapu-leány. Atyafiak vagyunk, az kétségtelen.

Két kupicza szilvriumot hozatott, a rokonság megpecsételése. Mit volt mit tennem? Csak nem rukkolhatok ki tüstént silány életrajzommal?

— Gyere hozzánk uzsonnára, szolt nemsokára, igen helyesen úgy okoskodván, hogy a rokonságot otthon olcsóbb szilvriummal lehet pecsételgetni.

Elfogadtam. Ez volt az első rokonom, a kivel életemben találkoztam Csak nem utasíthattam vissza?

IV.

— Képzeld, kit hozok! Ezzel rontottunk be otthon.

— Kit? kérdezte egy csinos, érett, gömbölyű és befűzetlen asszony.

— A Kapu Pistát.

Az asszonyon a meghatottság jelei nem igen mutatkoztak.

— Azt. Az öreg Kapu Sándor és Borzas Julia fiát...

Az asszonyt ez az újabb Kapu, meg a Borzas se hatotta meg.

— No hát csak készíttess jó uzsonnát és küld ide a gyerekeket.

Ezzel mindketten magamra hagytak. Pár pillanat múlva berobogott egy tizenkét éves fiú és beletett egy tizenéves és tizenhat éves leány. A leányok csinosak voltak, de görbén tartották magukat és arcbőrük sápadt volt. Mindjárt láttam, hogy mint a kisvárosi lányok legnagyobb része, az egész napot a szobában szokták eltölteni.

— Maga az a pesti rokon? szolt a gyerek.

— Én.

— Ugyan Laczi, ne illetlenkedj! szolt rá a nagyobbik leány.

— Maga csinos ember ám, bácsi! folytatta

●Laczi — eddig a rokonaink közt nem is ősmerek olyan csinos embert.

A két leány nyakon ragadta a vásott kölyköt és egyesült erővel kilökte. De László urinak még utközben volt ideje azt a kérdést intézni, hogy sok pénzem van-e?

— Bocssásson meg Kapu ur — szólt a nagyobbik leány, de ez a gyerek csintalan

— Ó kérem . . .

Mind a hárman leültünk.

— Régóta van itt? kérdé a kicsi.

— Tegnap óta.

— Mi járatban?

— A Társaság küldött ki.

— Ja igen, a Struce biztosító társaság — szólt a nagyobbik.

— Honnan tudja? kérdém.

— A papa megkérdezte a fogadóban — felelt a kicsi.

— De Juczi! szólt a nagyobbik.

(A papa vizsgálódását, úgy látszik, nem lett volna szabad elárulni.)

Ekkor segítségükre bevonultak a szülék.

— Édes Kapu — szólt a mama roppant nyájasan — igazán örülök, hogy a véletlen összehozott bennünket.

Egy darabig arczomat nézte.

— Egészen az édesanyja — szólt a férjének.

— És meg van benne a Kapuk jellemző saját-sága: az erős, vastag szemöldök.

Mit feleljek minderre? Csak ümmögtem

Áttért a beszélgetés Budapestre és a kiállításra.

— Boldog pestiek! mennyi sok érdekes dolgot fognak látni — sóhajtott az asszony.

— Hisz' csak feljönnek! kiáltám.

— Mi? Mit keressünk odafent! Abban a drága városban.

— Nem olyan drága az. Fel lehet oda jönni.

— Annak, akinek ingyen lakása . . . Magának bizonyára éves lakása van?

— Igen. Két szép szobám, előszobám, fürdőszobám . . . elég sokat fizetek érte . . .

— Ugyan mit, édes Kapu?

— Hatszáz forintot. Fizetésem negyedrészt.

(Láttam, hogy mindhárom nő magában azt számított, mennyi négyszer hat.)

— Háromezernégyszáz forint fizetése van? — rebegette a kis leány, aki leghamarább ki tudta számítani, még pedig rosszul.

— Nem kisasszony, kétezernégyszáz, de idővel fel fogom vinni háromezernégyszázra is.

— Szereti a mézet? — kérdé az asszony hirtelen pokoli nyájassággal. — Margit a mézet is tedd az asztalra . . . Bizony mi alig mehetünk fel Budapestre.

— Már ugyan miért?

— No, majd erről beszélünk. Gyerünk uzsonnázni.

Az uzsonna fényes volt és én igazán jól éreztem magamat. Valami családias melegség fogta el egész valómat. Először részesültem családi örömkömbben . . .

V.

Nem vagyok okleveles novellista s nem tudom, hogy az irodalom szabályai szerint cselekszem-e, mikor az uzsonnánál félbeszakítottam az elbeszélést és ott újra kezdem, mikor 1896. június hetedikén reggel félhétkor felverték álomból imént ecsetelt rokonaim, akiknek a nevét elfelejtettem megkérdezni.

Ebből kitűnik, hogy én nekik felajánlottam lakásomat.

A korai felzavarásért nem kárpótolt az sem, hogy a gömbölyű asszony (aki ezuttal be volt fűzve, még pedig elannyira, hogy alig tudott lélegzeni) több ízben megölelt és arczomra czuppanós csókokat nyomott. Erre a rokoni érzelmek énbőlöm is elemi erővel akartak kitörni, még pedig olyformán, hogy a leánykákat akartam megcsókolni, amit azonban nem engedtek.

A lakást úgy osztottuk be, hogy az egyik szobát elfoglalta a mama a két leánnyal, a másik szobát a papa, én, meg a Laczi gyerek.

A mama azonban nem tudott harmadmagával egy ilyen kicsi szobában hálni. Kevés volt neki a levegő. Uglátszik, nagyobb adagokat szippantott belőle, mint más közönséges emberfia.

Ugy változtattuk meg tehát a táborozást, hogy a mama ájtott a mi szobánkba, Laczi átment a lányok szobájába, én pedig két forintért szobát béreltem a Milléniumhotélben.

Tíz napig laktam ebben a fogadóban filozófiai elmélkedésekbe merülve.

A filozófiai elmélkedések abban domborultak ki, hogy az isten mindent bölcsen elrendezett s ha valakinek nem adatt rokonokat, hát tudta, hogy mit cselekszik.

Én mondom önöknek, hogy nem az a legboldogtalanabb ember, akinek rokonai nincsenek.

A tizedik napon busan léptem a házba, mely rokonaim főhadiszállása volt s melyet boldogabb időkben lakásomnak hívtam.

A kapu alatt Laczi játszadozott.

— Bácsi, délután hazautazunk.

— Ugyan?

— Igen bizony. A papa kiderítette, hogy maga nem is rokonunk.

— Igazán?

— Igen. Azt mondja, hogy magát azelőtt Bleyernek hívták.

— Csak nem?

— De biz' úgy van.

. . . És a nemes Kapu-rokonság hidegen, indignálódva vonult ki szerény hajlékomból. Hogy merem így rászedni őket? Most mindenestre boldogan, mert rokontalanul élek a legközelebbi kiállításig.

Örökkévalóság.

— Irta: *Váradi Antal.* —

A dóm hatalmas ívei alatt

Egy temetési gyászmenet halad.

A koporsót talárba öltözött

Szolgák viszik szövétnek között

És leteszik a föltár elébe,

A melyen Rafael arkangyal képe

Az éden-örző lángpallóssal áll

S lángpallósán e szó ragyog: halál.

A gyászolók elmennek. Éj vagyon.

Körül, a századéves falakon

Királyok, hercegek kősíremléke.

Éjféli csönd. Tömjénszag. Sári béke.

A koronázott ravatal-lépcsőre

Borulva ott marad a halott öre,

Egy ifju szerzetes A gyászoló kar

Elzsong a messzeségben . . . Csak pár szót hall

A bús chorárból, mely gyászszal teli:

„In paradisum deducant te angeli . . .

Felemeli fejét. Néz a halottra.

A holt király fölött Rafael szobra,

Melyen az örökmécses sugára reszket,

Megaranyozva a sötét keresztet.

„ . . . Imé az élet, a fény, hatalom.

Mi lesz emléke? — Ott a köfalon

Egy köszobor, tán a történelem

Érczlapján neve olykor megjelen

S beszél a halottnak életét,

Mely mint halála, oly komor, setét.

Igy jajdul fel az ifjú szerzetes

S az éj csöndjében egy eszmét keres.

A míg az órák hoszik, mint az évek,

Szeme a Rafael szobrára téved.

„Felelj nekem, te tiszta égi jóság:

Miléggyen hát az örökkévalóság? —

A dóm tornyában éjfél kong az óra.

A köszobor mozdul az esdő szóra,

Lángpallósával körben egyet int

S mozdúlnak a sírszobrok rend szerint.

Csikorgva fordul mindegyik kölapja

S halottját rendben egyenkint kiadja,

S indul a sor a fal magaslatáról,

Mind egyenkint az oltár elé járul,

Meghajlik, csontkezelével mellét verve.

Föl-fölkörog egy élet holt keserve,

Bánat, panasz, dicsekvés — vegyesen,

S a csontsereg tovább, tovább megyen.

— Uralkodám a földön s tengeren,

A hová léptem, ott fű nem terem.

Pusztítám a barát s az ellen földét,

Véres nyomon tört koponyák jelölték.“

Igy szól az első és tovább vonul,

Kardját most is szorítva konokul,

S a mint az angyal előtt elhalad,

Az oltármécs vet rá egy sugarat, —

„Hogy nevem örök légyen: azért tettem. —“

És Rafael felelt reá: „Elfeleltem.“

A második jó. „Én apám fejét

E szörnyü karddal hasítottam szét,

Hogy trónra jussak. Birtoka enyém lett

És fényes koronája fémön fénylett.

Büntársaimmal osztottam a kincscn.“

S tovább megy, Rafael felel: — „Volt, — nincsen.“

„Az oltárok kelyhét raboltam én meg —

Zsarnoka voltam a sanyargó népek

S míg orgiám végigkurjongattam,

Jajgatott özvegy, árva énmiattam . . .“

S megy foszlado biborban, megtépetten.

És Rafael mond halkán: „Elfeleltem.“

Aranyos mitra fénylik csontfején

Annak, ki most jön. — „Bíró voltam én

A lelkek országán. Görnyedni látott

Szemem előttem ellent és barátot.

És én ítélem. A porig tiportam

Milliók senyvedtek, hullottak le holtan,

Ezrek pusztultak el kinban, örületben . . .“

S mond Rafael: „Elmult. Én elfeleltem.“

Jön új váz. Ott áll, felemelt fejével.

„Holtak bírója, én voltam a kétely.

Én uszítottam vérebeimet

Megtépni az oltárt meg a hitet.

S még mielőtt lelkem az Úr elébe

Végső ítéletét hallgatni lépe,

Te voltál első bíróm . . . Nem emlékezem?

Ott álltal pallósodnak lánggelével.

Már nem tudod mi szörnyüt cselekedtem? —

Mosolyg az angyal és szól: „Elfeleltem.“

„A pontifex hatalma volt kezemben.

Egymagam álltam egy világgal szemben.

Kezemből villámként süjtött az átok,

Megrendítve e hívő nagy világot.

Csak magam álltam fent, — a többi mind lent . . .“

És Rafael mond: „Elfeleltem mindent.“

S mozdul a holt. „A kik most meggyászolnak,

Tajtékzó szájjal megátkoznak holnap,

Mivel a népek lángostora voltam,

Hiába siratom, bánom most holtan.

Testvérek voltunk én s a bűn, mi ketten.“

S utána ság az angyal: „Elfeleltem . . .“

A sorban végső, — mélyen meghajolva

Kopottan, koronátlan jó egy szolga.

Hü embere a holt hatalmasoknak.

„Én letöröltem égő könyjét soknak,

S fölemelvén, kik könyörögni jönnek,

Kenyeret adtam én az éhezőknek.

Megcsókoltam az árvát s a ki sírt,

Adtam nehéz bújára balzsamirt,

És sok sebet begyógyított kezem.“

És Rafael mond rá: „Emlékezem.“

A szerzetes fölkel gyász-zsámolyáról

S a lángpallósu angyal elé járul,

A kinek márvány-arca mosolyog.

„Hát nem a bűn az, a mely élni fog?

Nem az erőszak túlkapása, vélke,

Önkénye? — Mind eloszlik pusztá lége

S begyógyul a seb, örök irtalom

Hajt olaját a sírhalmokon? . . .“

És Rafael mond: „Halandó a vétek,

Sötét árnyéka Isten szellemének,

S kialszik, mint mécs a zivatarban.

Örök csak egy, — csak egy: az égi jóság . . .“

S a záruló sirok ércz-szája karban

Felel: „A jó az örökkévalóság . . .“

Az asszony verve jó.

Olyan filozófia ez, amelyet csak férfiak hirdettek. Magának az asszonynak más életfölgőfőgása van. Mert a verés, ha egyáltalában jó, csakis annak jó, aki ver, nem annak, akit vernek. A gyerekek a leghitelesebb szakértő e téren, mert hiszen őt verik meg legtöbbet, már pedig a gyerek mindig bög, valahányszor megrakják. Az asszonytól bizonyára nem kérdezték, amikor megverték, hogy jól esett-e neki a verés, csakis az ő hozzájárulása nélkül keletkezett az a tétel, hogy az asszony verve jó. Ugy van vele, mint az anarchista a törvényekkel, amelyeket nem akar elismerni, mert nem kérték hozzájuk a beleegyezést. Hanem azért a törvény törvény marad, s az anarchistát becukják ha nem ismeri el. Az elvert

asszony elmélete is régi már, de hál' istennek nem csuknak be senkit, amiért nem ismeri el. Sőt ellenkezőleg, az kerül a törvény elé, aki azt az elméletet gyakorlattá akarja változtatni.

A régi férfiuralom minden téren meginog, a verés ma már nem a házasság viszony megerősítője, hanem váló-okká lett. Nem is a romantikus lovagiasság állt eléje annak a közmondásos jó érzésnek, amelyet az asszony eldöngetése ébreszt a férjben, hanem az ugynevezett emberi jogoknak diadala. Az asszonynak is része jut ezekből a jogokból, a férfinak pedig ezzel elvesznek utolsó jogai a házasság életben. Mert nem brutális erőszakoskodás, nem zsarnok szeszély költötte azt a közmondást, hanem a férjnek egyensúlyra való törekvése. Az a verés nem önkénykedés, hanem szabadságharc volt. A magyar ember, a paraszta is, sohasem volt brutális, sőt mindig volt benne némi romantikus lovagiasság, hogy tehát az a mondás még is közmondásává lehetett, annak valamiféle okának kellett lennie. Egy kis pszichológiával s egy kis élettapasztalattal ezt az okot ki lehet sütni.

Aki a magyar közmondások gyűjteményébe beleveszi „az asszony verve jó” mondást, tegye hozzá ezt a magyarázatot is, nehogy valamikor durvaságai vádolják a magyart. Hát bizony az a verés, a melyről azt mondták, hogy jó, ha az asszony kapja, nem durva hatalmaskodás, hanem szerény védekezés volt. Olyan volt a házasságban, mint a szelep a gőzmasinán. A házasságot a tulságos asszonyi hatalom veszedelmétől megóvta. Regulátor volt a házasság életben. Csakis a helyzet tisztázása volt a célja, nem az asszony megfenyítése. Az volt, a miről a német azt mondja, hogy a kenyérkosárnak lejjebb akasztása. Azt mondta az asszonynak, hogy ne tessék ágaskodni, hanem inkább meglapulni. A férj bizonyos időkben hozzáfogott a helyzet tisztázásához s a helyzet ilyenkor egy időre türethetővé lett. Az a közmondás olyanféle biztonsági szabály volt, a milyent a gépházákba a gépészek számára szoktak kiragasztani. A férj nem ur volt, mikor elpáholta a feleségét, hanem csak helyreállította a megrendült egyensúlyt. Idővel aztán a dologból preventív intézkedés lett, s az asszony is elismerte rendes házassági szokásnak.

Az új kor változtatott a dolgon, s a szokás eredetét nem ismervén, durvaságnak bélyegezte azt, ami, legrosszabb esetben is, csak tulhajtott óvatosság volt. Ezt az óvatosságot az emberi jogok nevében megszüntették s ma a házasságnak nincs semminemű regulátora. Magától jár, s nem mindig jól jár. Amióta a házasságban már nem verekszenek, azóta sűrű lett benne a veszekedés. Ebben pedig a férfi nem állja meg a helyét. Az erő időnkint rendbe hozta a házasságot és szent volt benne a béke. A veszekedésben azonban a férj a gyöngébb, s a béke már nem béke, hanem csak gyáva megadás.

Hanem észak világában még nem hódított ez az anarchia. Ott még szabályozzák a házasságot, amint ezt most Melbonio Giovanni olasz utazó, aki Oroszországban járt, megírja. Azt mondja, hogy még a legelőkelőbb orosz körökben is gondoskodnak időnkint az egyensúly helyreállításáról. Maguk az asszonyok érzik, hogy bizonyos időkben tisztázni kell a helyzetet. Az olyan férjet, aki ezt elmulasztja, úgy tekintik, mint aki semmibe se veszi a házasságot. Azt tartják, hogy amint évenként néhányszor nagy takarításnak kell lennie, minden esztendőben néhányszor a házasság viszonyban is takarítást kell rendezni. Amit ott ők a seprűvel végeznek, azt itt a férjnek korbáccsal kell végeznie.

A verés önmagában nem elég. Kéz, ököl, bot csak ütnek, de nem szimbolizálnak semmit. Már pedig annak a verésnek ne csak fájdalma, hanem értelme is legyen. Csakis fájdalmat okoznak, de nem jelképezik azt, hogy a férjnek hatalma is van, amely ellensúlyozhatja az asszonyét. A korbács az ur fegyvere. És urnak kell lennie annak, aki nagy erőlködéssel annyit el tudjon érni, hogy ne legyen szolgálva. A férjnek zsarnokoskodnia kell, hogy a rabszolgaságtól meneküljön. Ha nem visz nagy erőt a házassága kiegyenlítésébe, nem is éri el az egyenlőséget. Az orosz asszony tehát azt követeli a férjétől, hogy érdemesítse erre a nagy erőlkövést. A bot csak üt, de a korbács jelképe annak, hogy a férjnek nem mindegy, hogy hogyan él a házasságban. Az csak fáj, de ez imponál is. Az orosz feleség, az orosz író szerint, durva sértésnek tekintti, ha férje nem méltatja durva elbánásra.

Melbonio elbeszéli, hogy egy orosz asszony, azon való bánatában, hogy a férje sohasem rakja meg korbáccsal, addig bosszantotta az urát, amíg

ez dühében botjával alaposan el nem verte. Nem is egyszer, hanem majd minden nap. A folytonos civakodáson megrémült atyafiság bíróság elé vitte a dolgot, s itt a férj a békebírónak arra a kérdésére, hogy miért verte meg bottal a feleségét, így felelt:

— Mert egyre azt akarja, hogy megkorbácsoljam.

A bíró a védelmet nem fogadta el védelemnek, hanem szigorúan megdorgálta a vádlottat:

— Jóravaló orosz férj ne tagadja meg a régi hagyományokat. Mikor ön elvette a feleségét, kötelességeket vállalt magára. Nem szabad, hogy kivonja magát alóluk. Teljesítse tehát ezután ezeket a kötelességeket, s most menjen haza békével.

A szegény embert a bíró korholása lesújtotta, de az asszony diadalmas mosolygással fogadta e bölcs szavakat. Odahaza azután a férj megfogadta az intelmet és alaposan megkorbácsolta panaszos feleségét. De vajjon az ilyen rádiktált verés szabályozója-e a házasságnak? Mit ér az olyan regulátor, amelyet az kezel, aki ellen a regulátornak szolgálnia kell. Hanem a bíróban megvolt a jó szándék, s a szavait a bölcsesség diktálta. Aki házasodott, legyen férj. Mint ahogy az államok közt a békét a fegyverek őrzik meg, a házasság békéjének is ilyen őrt kell adni. Az asszony hadd lássa, hogy a férj tud erős is lenni, mert különben minden hatalmat magához ragad. A szeszély, az akaratosság, a csökönyösség a feleségnek olyan fegyverei, amelyek a férfit teljesen leverik. Ha nem akarja, hogy az asszony leverje, verje meg ő az asszonyt. Így okoskodott az orosz bíró, — aki pedig békebíró.

Apróságok.

Smelke tanító. Most jön a természetrajz. *A halakról.* A hal nem más, mint egy bolond csiga.

Móricz. Wie heiszt, bolond csiga Herr Lehrer. Hiszen a hal nem lakik házba?

Smelke tanító. Hát hiszen éppen azért bolond.

A kis Dávid olvasgatja a bibliát. A mint a táti belép, feléje fordul.

Te taticám, mér irják ezt a szót „prófét” g betővel?

— Hát g betővel irják a „prófét”-ot?

— De mér nem irják g betővel a *prófét*-ot?

— Mér irják g betővel a prófétot?

— Hajszen mit kérdeztem én?

— Nem félsz az Istentől, hogy saját testvérednek kilencz perczenten adod a pénzt? — kérdik az uzsorás zsidótól.

— Hm! — felel az ravasz mosolylyal — a 9 az égből 6-nak látszik.

A körmökről.

A legtöbb ember az ujjakörmét nem igen veszi figyelembe, nem sokat gondol vele. Még az u. n. intelligens osztálynál is ugyanezt tapasztaljuk és vajmi kevesen vannak, akik a körmüket ápolják és egyáltalában gondot fornitanak reá.

Pedig hajdanában ez nem így volt ám. Az előkelő római nők külön körmőápoló rabszolgánokat tartottak, akik egy kis ezüstkörrel és finom kis késekkel, különféle füvekkel, porokkal és nedvekkel ugyancsak ápolták, simították, csiszolták, csinosították urnójuk körmeit. S a körmök csak akkor voltak tökéletesen és kifogástalanul szép, ha szabályosan, kerekre vágva és tisztára lesimitva, halvány husszínben fénylett. Ilyen szép körme volt pl. Cynthiának, amit Properd külön meg is énekel.

A körmöknek fehér, fekete, barna, vörös avagy sárga foltja, pontja és kis kiemelkedés, különben ősidőktől fogva általánosan elterjedt jóvendülésre szolgáltatott alkalmat és eme pontokból nemcsak a tulajdonos szellemi és lelki tulajdonságaira, hanem jóvendő életére nézve is tudtak a jóvendülők és jósök következtetni.

Hogy a kis gyermeknek nem szabad bármily időben a körmét vágni, azt minden anya tudja s ha még oly fölvilágosodott is az illető, mégis tart a babonától és ha gyermekének szerencsét és vagyont óhajt és egyuttal megakarja óvni a fogfájástól, hát más napon, mint pénteken, nem nyul ollóval a kicsiny körmökhöz.

A fehér pettyek különben szerencsét jelentenek, amíg a mutatkozó sötétszínű pettyek mindenkor bajt jósolnak és szükségét, gondot és halált jeleznek. A körmök alakja is nagyfontosság és ebből is sok min-

denfeléire lehet következtetni. Így pl. a hosszukás, keskeny körömből arra lehet következtetni, hogy tulajdonosa szellemes; költői és művészi hajlamokkal bir, de hogy egyuttal kissé nagyon is lusta; hosszú és lapos, széles köröm okosságot, józan ész és komoly gondolkozást jelez; rövid, széles köröm hirtelen haragra, veszekedő természetre vall; igen piros körömmel az egészséges, bátor, jókedvű és nagylelkű emberek birnak; kemény és törékeny köröm a kegyetlen, roszelelkű ember tulajdona; hajlott köröm kétszínűsége és roszakaratra vall; puha, vékony, nagyon hajlékony köröm ellenben a test és lélek gyengeségét árulja el; amíg a nagyon rövid, a hus fölött alig kiálló köröm rendesen az ostoba és kéjvágyó, embereknél található.

A cigányoknál még a következők is képezik a jóvendülésnek megfigyelés tárgyát: Akinek fehér petty van a körmeiben, az rajong az asszonyokért; vagyis roppant szerelmes, de egyuttal roppant csapodár is. Akinek hajlott a körme, az roppant büszke, gőgös. A rövid köröm türelemre és megadásra vall; az áttetsző, rózsaszínű körmü ember pedig hajlékony, jókedélyű és kedves természetű. Akinek vastag a körme, az nyakas és roszelelkű; a szép kerek és sima köröm ellenben békeszerető és csendes természetű. Aki a körmét nem egyformán vágja, gyors és hirtelen elhatározású; és az olyan emberek, akik nem érnek rá a körmüket rendesen vágni, legtöbbször hamarabb végzik életüket.

Mint sok más tekintben, úgy a körmökre nézve is az amerikaiak tultettek rajtunk. Ők felismerték a körmöknek fontosságát nemcsak egészségi szempontból, de szépség tekintetében is és minden nagyobb amerikai városban is van már egynehány körmőápoló intézet, ahol férfiak és nők egyaránt hetenkint kétszer-háromszor is ápolás alá bocsátják a körmüket.

De mint mindennel, így ezzel is nem ismertek határt az amerikai hölgyek és így jött divatba a körmök megaranyozása, amelyet még bolondabb kipingálás követett; és amely bolond divat ma már szintén általánosan el van terjedve Amerika nagyobb városaiban.

Nyomatott Becsek D. Fia könyvnyomdájában.

SÜRGÖNY!

A burok csatája itt a főtéren először látható.

Van szerencsém a nagyérd. közönség b. tudomására hozni, hogy a helybeli főtéren

— nagyszerűen berendezett —

Világtárlatom

első kiállítását egész új látványokkal megváltoztattam.

1. Az osztrák-magyar észak-sarki jég-tenger hajózása.
2. Az első útközvet török és görögök közt a Kréta szigeten.
3. A Paczific vonat megtámadása Amerikában.
4. Jeruzsálem Krisztus idejében.
5. Merénylet A királyné meggyilkolása Genfben.
6. Dreyfus francia kapitány megszabadítása az Ördög-szigetről.
7. Ő Felsége Erzsébet királyné temetése Bécsben.
8. Ubrik Borbála föltalálása, a ki 12 évig be volt falazva Krakkóban.
9. A burok csatája az angolokkal, (Ladismit előtt).
10. Ő Felsége Erzsébet Királyné ravatala Bécsben.

A párisi stereoskop terem.

A párisi nevető kabinet.

Krisztus urunk kinszenvedése 24 képben stb. stb. stb.

Ezen kiállítás látható reggeli 9 órától esti 10 óráig.

Hogy a családok látogatása könnyítvé legyen, a bementi díj **nappal 10 kr.** és **este** kitünő világítás mellett **15 kr.** mindenkor **ajándéktárgyakkal együtt.**

Mint hogy ezen kiállítás páratlan a maga nemében és Európa minden nevezetesebb városában nagy tetszést aratott, azon reményemnek adok kifejezést, hogy e nemes város mélyen tisztelt közönségének elismerését és szerencsés leszek kiérdemelni.

A n. é. közönség számos látogatását kérve maradtam kiváló tisztelettel

Bichler József,

tulajdonos

